

**TOÀ ÁN NHÂN DÂN
TỈNH NAM ĐỊNH**

**CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Bản án số: 72/2022/DS - PT
Ngày : 18 - 11 - 2022
V/v tranh chấp về thừa kế tài sản.

**NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
TOÀ ÁN NHÂN DÂN TỈNH NAM ĐỊNH**

- Thành phần Hội đồng xét xử phúc thẩm gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên toà: Ông Lại Văn Tùng

Các Thẩm phán: Ông Nguyễn Tiến Dũng;
Ông Nguyễn Đức Cảnh.

- Thư ký phiên toà: Bà Ngô Thu Phương - Thư ký Toà án nhân dân tỉnh Nam Định.

- Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Nam Định tham gia phiên tòa: Ông Trần Trọng Dân – Kiểm sát viên.

Ngày 18 tháng 11 năm 2022, tại trụ sở Toà án nhân dân tỉnh Nam Định mở phiên toà xét xử phúc thẩm công khai vụ án dân sự thụ lý số: 35/2022/TLPT-DS ngày 06-10-2022 về việc “Tranh chấp về thừa kế tài sản”.

Do bản án dân sự sơ thẩm số 64/2022/DS – ST ngày 22 tháng 7 năm 2022 của Tòa án nhân dân huyện Hải Hậu bị kháng cáo.

Theo quyết định đưa vụ án ra xét xử phúc thẩm số 118/2022/QĐXX-PT ngày 26 tháng 10 năm 2022 giữa các đương sự:

- *Nguyên đơn:* Ông Ngô Quang Chiên, sinh năm 1954; địa chỉ: Xóm Quốc Hưng, xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định;

- *Bị đơn:* Ông Ngô Văn Hình, sinh năm 1968; địa chỉ: Xóm Quốc Hưng, xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định;

- *Người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan:*

1. Bà Ngô Thị Huê, sinh năm 1958; địa chỉ: Xóm Quốc Hưng, xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định;

2. Ông Ngô Văn Hoạt, sinh năm 1959; địa chỉ: Xóm Quốc Hưng, xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định;

3. Bà Ngô Thị Hoa, sinh năm 1963; địa chỉ: Xóm 2, xã Hải Nam, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định;

4. Bà Ngô Thị Dậu, sinh năm 1966; địa chỉ: Xóm 12, xã Hải Vân, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định;

5. Bà Ngô Thị Mùi, sinh năm 1972; địa chỉ: Xóm 8, xã Tân Thành, huyện Vụ Bản, tỉnh Nam Định;

6. Bà Phạm Thị Tươi (vợ ông Hình) sinh năm 1971; địa chỉ: Xóm Quốc Hưng, xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định;

- *Người đại diện theo ủy quyền của ông Ngô Quang Chiên, bà Ngô Thị Huê, bà Ngô Thị Hoa, ông Ngô Văn Hoạt, bà Ngô Thị Dậu:* Anh Ngô Quang Chương, sinh năm 1990; địa chỉ: Xóm Quốc Hưng, xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định (theo văn bản ủy quyền ngày 08-12-2021);

- *Người kháng cáo:* Ông Ngô Văn Hình là bị đơn, bà Ngô Thị Mùi là người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan trong vụ án.

Tại phiên tòa: Ông Chiên, ông Hình, bà Huê, ông Hoạt, bà Hoa, bà Dậu, bà Mùi, bà Tươi, anh Chương có mặt.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

* Tại đơn khởi kiện ngày 12-10-2021 và quá trình giải quyết vụ án, nguyên đơn ông Ngô Quang Chiên trình bày:

Bố mẹ đẻ ông Chiên là cụ Ngô Văn Tiện, sinh năm 1932, chết năm 1987 và cụ Mai Thị Nhã (tức Ngô Thị Tiện), sinh năm 1931, chết năm 2014. Quá trình chung sống, cụ Tiện và cụ Nhã sinh được 07 người con gồm: ông Ngô Quang Chiên; bà Ngô Thị Huê; ông Ngô Văn Hoạt; bà Ngô Thị Hoa; bà Ngô Thị Dậu; ông Ngô Văn Hình và bà Ngô Thị Mùi. Ngoài ra, hai cụ không có con nuôi, con riêng nào khác. Khi còn sống, cụ Tiện, cụ Nhã tạo lập được khối tài sản chung là quyền sử dụng đất tại thửa số 397, tờ bản đồ số 2 xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định diện tích 688m², trong đó 402m² đất ở; 165m² đất vườn tạp; 121m² đất ao, đã được Ủy ban nhân dân huyện Hải Hậu cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số seri L528964 ngày 22-5-1997 tên hộ bà Ngô Thị Tiện (tức Mai Thị Nhã). Thửa đất trên có tứ cận như sau: Phía Đông giáp đường trục xã, phía Tây giáp thổ ông Quý, phía Nam giáp thổ ông Đệ, phía Bắc giáp ngõ đi chung. Ngoài ra, hai cụ còn xây dựng một nhà cấp bốn lợp ngói về phía Bắc thổ đất này nhưng đầu năm 2021, nhà cấp 4 xuống cấp nên gia đình ông Hình đã phá dỡ để xây nhà mới hai tầng.

Năm 1987, cụ Tiện chết không để lại di chúc. Ngày 28-7-2012, cụ Nhã có họp gia đình phân chia thửa đất trên của hai cụ như sau: Chia cho ông Ngô Văn Hình một nửa thổ đất phía Bắc, một nửa thổ còn lại phía Nam để cụ Nhã sử dụng, tùy theo ý cụ như thế nào anh em bàn bạc sau. Tại cuộc họp gia đình có sự tham gia của cụ Nhã, ông Chiên, bà Huê, bà Hoa, bà Dậu, bà Mùi, bà Thủy (vợ ông Hoạt) và bà Tươi (vợ ông Hình), có sự chứng kiến của ông Mai Đình Thi xóm trưởng. Cuộc họp có lập biên bản, mọi người tham gia đều ký biên bản nhất trí và có xác

nhận của Ủy ban nhân dân xã Hải Hưng. Năm 2014, cụ Nhã chết, đầu năm 2021, các anh chị em trong gia đình họp bàn muốn để lại một nửa thổ đất phía Nam còn lại của hộ cụ Tiện làm nơi thờ cúng bố mẹ, tổ tiên nhưng ông Hình không nhất trí. Ngày 18-8-2021, cơ sở xóm đã tổ chức hòa giải các anh chị em trong gia đình. Vợ chồng ông Hình, bà Tươi nhất trí phân chia đất đai như biên bản họp gia đình ngày 28-7-2012 cụ Nhã đã chia. Tức là ông Hình được quyền sử dụng một nửa thổ đất phía Bắc, còn lại một nửa thổ đất phía Nam để các anh chị em trong gia đình sử dụng chung làm nơi thờ cúng bố mẹ, tổ tiên. Tuy nhiên, đến khi cán bộ địa chính của xã, huyện về đo đất làm thủ tục tách thửa thì ông Hình lại không nhất trí cho đo đất nữa nên không làm được thủ tục.

Do đó, ông Chiên khởi kiện đề nghị Tòa án công nhận cho ông Hình quyền sử dụng một nửa thổ đất về phía Bắc có diện tích 344 m², còn một nửa thổ đất về phía Nam có diện tích 344 m² thuộc thửa đất số 397, tờ bản đồ số 2 tại xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định diện tích 688m², đã được Ủy ban nhân dân huyện Hải Hậu cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số seri L528964 ngày 22-5-1997 tên hộ bà Ngô Thị Tiện là tài sản của cụ Ngô Văn Tiện và cụ Mai Thị Nhã chia thừa kế theo quy định của pháp luật để các anh chị em trong gia đình có nguyện vọng làm tài sản chung thờ cúng bố mẹ, tổ tiên. Tại biên bản hòa giải ngày 16-6-2022, ông Chiên thay đổi yêu cầu, không yêu cầu chia tài sản thừa kế là quyền sử dụng 344 m² đất phía Nam thổ nữa mà đề nghị công nhận phần diện tích đất này là tài sản chung của bảy anh chị em gồm: ông Chiên, ông Hoạt, ông Hình, bà Huê, bà Đậu, bà Hoa và bà Mùi và đề nghị cử ông Chiên là người đại diện trông coi, quản lý tài sản chung của bảy anh chị em. Khi cụ Nhã còn sống thì một nửa thổ đất phía Nam cụ vẫn sử dụng trồng cây cây cối, nhưng từ năm 2014 sau khi cụ Nhã chết thì không con nào trồng cây cây cối hay xây dựng công trình gì trên phần đất này. Anh chị em chưa họp bàn giao cho ai quản lý phần đất phía Nam của bố mẹ để lại. Vợ chồng ông Hình, bà Tươi chỉ xây nhà và sử dụng một nửa thửa đất phía Bắc đúng như cụ Nhã đã cho.

Về phần các công trình xây dựng trên đất: Tài sản nhà hai tầng ông Hình, bà Tươi xây dựng trên phần đất phía Bắc là tài sản riêng của ông Hình, bà Tươi, không liên quan đến tài sản của cụ Tiện, cụ Nhã; phần tường rào bao quanh phía Đông và Nam thổ cụ Nhã đã xây dựng khi còn sống, ông Chiên không yêu cầu giải quyết.

* Theo lời khai và quá trình tố tụng tại Tòa án, bị đơn ông Ngô Văn Hình và đại diện theo ủy quyền của ông Hình - đồng thời là người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan bà Ngô Thị Mùi đều trình bày: Công nhận mối quan hệ bố mẹ, con cái trong gia đình, thời điểm bố mẹ mất và khối tài sản bố mẹ để lại như ông Chiên trình bày là đúng. Ông Hình, bà Mùi đề nghị công nhận quyền sử dụng một nửa thổ đất của hộ cụ Ngô Thị Tiện về phía Bắc có diện tích 344 m² là của ông Hình, một nửa thổ còn lại phía Nam không nhất trí chia thừa kế mà để làm tài sản chung của bảy anh chị em thờ cúng bố mẹ, ông bà, tổ tiên. Ông Hình, bà Mùi đề nghị Tòa

án áp dụng thời hiệu khởi kiện chia thừa kế tài sản của cụ Ngô Văn Tiện, vì cụ đã chết trên 30 năm. Tại biên bản hòa giải ngày 16-6-2022, ông Hình, bà Mùi giữ nguyên ý kiến đã trình bày ở trên và cho rằng một nửa thửa đất tặng cho ông Hình là tài sản của cụ Mai Thị Nhã, một nửa thửa đất còn lại là của cụ Ngô Văn Tiện đề nghị không chia thừa kế, để lại làm tài sản chung của 7 anh chị em và làm nơi thờ cúng bố mẹ, ông bà, tổ tiên và cử ông Hình là người đại diện trông coi, quản lý tài sản chung của bảy anh chị em. Về phần các công trình xây dựng trên đất, ông Hình và bà Mùi trình bày thống nhất với ông Chiên, không yêu cầu Tòa án giải quyết.

Tại các bản tự khai và quá trình tố tụng tại Tòa án, những người có quyền lợi nghĩa vụ liên quan về phía nguyên đơn gồm ông Ngô Văn Hoạt, bà Ngô Thị Huê, bà Ngô Thị Dậu, bà Ngô Thị Hoa có lời khai thống nhất với lời khai và ý kiến yêu cầu của ông Ngô Quang Chiên, không bổ sung gì thêm.

Tại bản tự khai ngày 21-3-2022 và quá trình tố tụng tại Tòa án, người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan đứng về phía bị đơn, bà Phạm Thị Tươi có lời khai thống nhất với lời khai và ý kiến đề nghị của ông Ngô Văn Hình, không bổ sung gì thêm.

Tại phiên tòa sơ thẩm: Các đương sự gồm ông Chiên, ông Hoạt, bà Hoa, bà Dậu, bà Huê thay đổi ý kiến: Đề nghị công nhận một nửa thửa đất phía Bắc có diện tích 344m² là tài sản của cụ Tiện, cụ Nhã cho ông Ngô Văn Hình theo biên bản họp gia đình ngày 28-7-2012 cụ Nhã phân chia, một nửa thổ đất về phía Nam có diện tích 344m² là tài sản của cụ Tiện, cụ Nhã chia thừa kế cho 6 anh chị em là ông Chiên, ông Hoạt, bà Hoa, bà Dậu, bà Huê, bà Mùi mỗi người một kỷ phần thừa kế. Kỷ phần thừa kế của ông Hoạt, bà Hoa, bà Dậu, bà Huê đề nghị tặng cho ông Chiên bằng hiện vật và không yêu cầu ông Chiên thanh toán giá trị mà để các anh chị em tự giải quyết với nhau. Ông Chiên đề nghị nhận kỷ phần thừa kế của mình và 4 kỷ phần được tặng cho bằng hiện vật.

Về phía ông Hình, bà Mùi ý kiến: giữ nguyên quan điểm như đã trình bày tại buổi hòa giải, không nhất trí chia di sản thừa kế diện tích 344m² đất của cụ Tiện để lại, đề nghị toàn bộ diện tích đất này để lại làm nơi thờ cúng bố mẹ, ông bà, tổ tiên chung của tất cả bảy anh chị em. Trường hợp phải chia thừa kế thì bà Mùi có ý kiến tặng cho kỷ phần của mình cho ông Hình, không yêu cầu ông Hình thanh toán giá trị, ông Hình nhất trí.

* Bản án sơ thẩm số 64/2022/DS – ST ngày 22 tháng 7 năm 2022 của Tòa án nhân dân huyện Hải Hậu đã quyết định: Căn cứ vào các Điều 611, 612, 613, 623, 649, 650, 651, 660, 688 Bộ luật dân sự năm 2015; khoản 5 Điều 26, khoản 1 Điều 35, khoản 1 Điều 39, Điều 92, Điều 147, Điều 156, Điều 165, Điều 184, 185 Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015; điểm đ khoản 1 Điều 12 và khoản 2, khoản 7 Điều 27 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30-12-2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí, lệ phí Tòa án:

1. Chấp nhận một phần yêu cầu khởi kiện của ông Ngô Quang Chiên.

1.1. Công nhận quyền sử dụng diện tích 344 m² đất (ONT 201m², CLN 82,5m²; NTS 60,5m²) phía Bắc thửa số 397, tờ bản đồ số 2 xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định, đã được Ủy ban nhân dân huyện Hải Hậu cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số seri L528964 ngày 22-5-1997 tên hộ bà Ngô Thị Tiệp là di sản của cụ Ngô Văn Tiệp được các đồng thừa kế tặng cho ông Ngô Văn Hình;

1.2. Xác định di sản thừa kế của cụ Mai Thị Nhã (Ngô Thị Tiệp) là quyền sử dụng 344m² đất (ONT 201m², CLN 82,5m²; NTS 60,5m²) phía Nam thửa số 397, tờ bản đồ số 2 xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định, đã được Ủy ban nhân dân huyện Hải Hậu cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số seri L528964 ngày 22-5-1997 tên hộ bà Ngô Thị Tiệp, tổng trị giá 1.548.000.000đ (Một tỷ năm trăm bốn mươi tám triệu đồng).

1.3. Chia di sản thừa kế của cụ Mai Thị Nhã là quyền sử dụng đất diện tích 344 m²:

Ghi nhận sự tự nguyện của ông Hoạt, bà Huê, bà Đậu, bà Hoa tặng cho ông Chiên và bà Mùi tặng cho ông Hình kỷ phần thừa kế của mình (mỗi kỷ phần thừa kế tương đương 49m² đất có trị giá 220.500.000đ).

- Chia cho ông Ngô Quang Chiên được quyền sử dụng 246 m² đất (ONT 144m², CLN 59m², NTS 43m²) trị giá 1.107.000.000đ (Một tỷ một trăm linh bảy triệu đồng) tại thửa số 397, tờ bản đồ số 2 xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định, đã được Ủy ban nhân dân huyện Hải Hậu cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số seri L528964 ngày 22-5-1997 tên hộ bà Ngô Thị Tiệp, có tứ cận như sau: Cạnh phía Nam giáp thửa đất số 398 và thửa số 408 là 31,4m; cạnh phía Bắc giáp đất chia ông Hình 31,7m; cạnh phía Đông giáp đường trục xã 8,1m; cạnh phía Tây giáp thửa đất số 328 và thửa số 396 là 7,5m.

- Chia cho ông Ngô Văn Hình được quyền sử dụng 98 m² đất (ONT 57m², CLN 23,5m²; NTS 17,5m²) trị giá 441.000.000đ (Bốn trăm bốn mươi một triệu đồng). Tổng cộng, ông Ngô Văn Hình được quyền sử dụng 442 m² đất (ONT 258m², CLN 106m², NTS 78m²) (được công nhận từ các đồng thừa kế của cụ Ngô Văn Tiệp tặng cho diện tích 344 m² và 2 kỷ phần thừa kế được chia 98 m²) tại thửa số 397, tờ bản đồ số 2 xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định, đã được Ủy ban nhân dân huyện Hải Hậu cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số seri L528964 ngày 22-5-1997 tên hộ bà Ngô Thị Tiệp. Phần đất ông Ngô Văn Hình được quyền sử dụng có tứ cận như sau: Cạnh phía Nam giáp đất ông Chiên được chia 31,7m; cạnh phía Bắc giáp ngõ đi chung 32,3m; cạnh phía Đông giáp đường trục xã 14,1m; cạnh phía Tây giáp thửa đất số 328 và thửa số 396 là 13,6m.

(Có sơ đồ vẽ kèm theo)

Các đương sự liên hệ với cơ quan Nhà nước có thẩm quyền để đăng ký quyền sử dụng đất của mình theo quyết định của Tòa án.

Ngoài ra, án sơ thẩm còn tuyên án phí, quyền kháng cáo và biện pháp thi hành án của các đương sự.

* Tại đơn kháng cáo ngày 03-8-2022 của ông Ngô Văn Hinh, đơn kháng cáo ngày 01-8-2022 của bà Ngô Thị Mùi kháng cáo một phần bản án với nội dung, ông Hinh, bà Mùi đề nghị Tòa án cấp phúc thẩm giải quyết huỷ bản án sơ thẩm số 64/2022/DS-ST ngày 22-7-2022 của Tòa án nhân dân huyện Hải Hậu xét xử lại về phần đất phía Nam thửa 397, tờ bản đồ số 2 xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định tên hộ bà Ngô Thị Tiệp thuộc quyền sử dụng của ông Hinh; bà Mùi đề nghị để lại làm tài sản chung của các con để thờ cúng.

* Tại phiên tòa phúc thẩm: Anh Ngô Quang Chương là người đại diện uỷ quyền của ông Ngô Quang Chiên, bà Ngô Thị Huê, bà Ngô Thị Hoa, ông Ngô Văn Hoạt, bà Ngô Thị Dậu vẫn giữ nguyên quan điểm như đã trình bày tại cấp sơ thẩm và giao nộp bổ sung đơn xin miễn án phí của bà Hoa, bà Dậu, không chấp nhận lý do kháng cáo của ông Hinh, bà Mùi, đề nghị cấp phúc thẩm giải quyết giữ nguyên như bản án sơ thẩm. Ông Ngô Văn Hinh và bà Ngô Thị Mùi vẫn giữ nguyên yêu cầu kháng cáo, không nhất trí chia di sản thừa kế nửa thửa đất phía nam có diện tích 344 m² mà để lại làm của chung 7 anh chị em sử dụng dùng vào việc thờ cúng bố mẹ, ông bà, tổ tiên. Các đương sự không thoả thuận được với nhau về việc giải quyết vụ án.

* Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Nam Định tham gia phiên tòa phát biểu ý kiến:

Về tố tụng: Thẩm phán chủ tọa phiên tòa, Hội đồng xét xử và thư ký phiên tòa đã thực hiện đúng các quy định của Bộ luật tố tụng dân sự. Trong quá trình giải quyết vụ án cũng như tại phiên tòa phúc thẩm, những người tham gia tố tụng chấp hành đúng các quy định của Bộ luật tố tụng dân sự.

Về nội dung kháng cáo: Căn cứ vào tài liệu có trong hồ sơ vụ án thì thấy rằng di sản của cụ Ngô Văn Tiệp, và cụ Mai Thị Nhã (tức Ngô Thị Tiệp) để lại gồm: Thửa đất số 397, tờ bản đồ số 2 xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định diện tích 688m², trong đó 402m² đất ở; 165m² đất vườn tạp; 121m² đất ao, đã được Ủy ban nhân dân huyện Hải Hậu cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số seri L528964 ngày 22-5-1997 tên hộ bà Ngô Thị Tiệp. Tòa án cấp sơ thẩm đã quyết định chia cho ông Ngô Văn Hinh được quyền sử dụng 442 m² đất (ONT 258m², CLN 106m², NTS 78m²) (được công nhận từ các đồng thừa kế của cụ Ngô Văn Tiệp tặng cho diện tích 344 m² và 2 kỷ phần thừa kế được chia 98 m²) là có cơ sở, đảm bảo đúng pháp luật. Vì vậy, kháng cáo của ông Hinh, bà Mùi là không có căn cứ. Đề nghị Hội đồng xét xử áp dụng khoản 1 Điều 308 giữ nguyên bản án sơ thẩm. Về án phí đề nghị giải quyết theo quy định của pháp luật.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ đã được xem xét tại phiên tòa và kết quả tranh tụng tại phiên tòa, Hội đồng xét xử nhận định:

[1] Xét kháng cáo của ông Ngô Văn Hình và bà Ngô Thị Mùi làm trong thời hạn luật định phù hợp với quy định tại khoản 1 Điều 272; khoản 1 Điều 273; Điều 276 Bộ luật Tố tụng Dân sự nên được HĐXX chấp nhận xem xét giải quyết.

[2] Xét về nội dung kháng cáo của ông Ngô Văn Hình và bà Ngô Thị Mùi đề nghị Toà án cấp phúc thẩm giải quyết huỷ bản án sơ thẩm số 64/2022/DS-ST ngày 22-7-2022 của Toà án nhân dân huyện Hải Hậu xét xử lại thấy rằng: Về di sản thừa kế, căn cứ các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ, lời khai của tất cả các đương sự trong vụ án đều trình bày nguồn gốc thửa đất số 397, tờ bản đồ số 2 tại xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định diện tích 688m², trong đó 402m² đất ở; 165m² đất vườn tạp; 121m² đất ao, đã được Ủy ban nhân dân huyện Hải Hậu cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số seri L528964 ngày 22-5-1997 tên hộ bà Ngô Thị Tiệp (tức Mai Thị Nhã) là tài sản chung của cụ Ngô Văn Tiệp và cụ Mai Thị Nhã. Năm 1987, cụ Tiệp chết không để lại di chúc. Ngày 28-7-2012, cụ Nhã có hợp gia đình phân chia thửa đất trên của hai cụ và lập thành biên bản: Chia cho ông Ngô Văn Hình một nửa thổ đất phía Bắc, một nửa thổ còn lại phía Nam để cụ Nhã sử dụng tùy theo ý cụ, biên bản đã được cụ Nhã và các con cùng nhất trí ký tên, có xác nhận của Ủy ban nhân dân xã Hải Hưng. Nay ông Chiên, ông Hoạt, bà Hoa, bà Đậu, bà Huê đề nghị công nhận một nửa thửa đất phía Bắc có diện tích 344m² là tài sản của cụ Tiệp cho ông Ngô Văn Hình theo biên bản hợp gia đình ngày 28-7-2012 cụ Nhã phân chia, một nửa thổ đất về phía Nam có diện tích 344m² là tài sản của cụ Nhã chia thừa kế cho 6 anh chị em là ông Chiên, ông Hoạt, bà Hoa, bà Đậu, bà Huê, bà Mùi. Ông Hình và bà Mùi đề nghị công nhận quyền sử dụng một nửa thổ đất của hộ cụ Tiệp về phía Bắc có diện tích 344 m² là của ông Hình, một nửa thổ đất còn lại phía Nam có diện tích 344 m² là di sản của cụ Ngô Văn Tiệp đề nghị để lại làm nơi thờ cúng bố mẹ, ông bà, tổ tiên và là tài sản chung của bảy anh chị em, không nhất trí chia thừa kế.

[3] Về khối tài sản chung của cụ Tiệp và cụ Nhã và yêu cầu công nhận quyền sử dụng đất cho ông Ngô Văn Hình: Thửa đất số 397, tờ bản đồ số 2 tại xã Hải Hưng, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định có diện tích 688m² đều được các đương sự trong vụ án kê khai thống nhất về nguồn gốc là tài sản chung của cụ Ngô Văn Tiệp và cụ Mai Thị Nhã. Sau khi cụ Ngô Văn Tiệp chết, tất cả các đồng thừa kế của cụ Tiệp (gồm cụ Nhã và 7 người con) cùng thống nhất tặng cho ông Ngô Văn Hình một nửa thổ đất phía Bắc có diện tích 344 m², có biên bản hợp gia đình cụ Nhã, ông Chiên, bà Huê, bà Hoa, bà Đậu, bà Mùi, bà Thủy (vợ ông Hoạt) và bà Tươi (vợ ông Hình) ký biên bản có trưởng xóm chứng kiến và có xác nhận của Ủy ban nhân dân xã. Việc các đồng thừa kế của cụ Tiệp tặng cho đất ông Hình đến nay các đương sự trong vụ án đều công nhận là đúng sự thật. Từ khi cụ Nhã hợp gia đình lập biên bản tặng cho đất ông Hình đến khi vợ chồng ông Hình xây nhà hai tầng và sử dụng, anh em trong gia đình không có ai có ý kiến gì và cũng không xảy ra tranh chấp. Nay tất cả các đương sự trong vụ án đều thống nhất công nhận quyền sử dụng một nửa thổ đất của hộ cụ Tiệp về phía Bắc có diện tích 344 m² là của ông Hình đây là tình tiết, sự kiện không phải chứng minh theo quy định tại

Điều 92 Bộ luật tố tụng dân sự. Quá trình giải quyết vụ án, các đương sự không yêu cầu giải quyết các công trình xây dựng trên đất nên về phần các công trình trên đất, Hội đồng xét xử không xem xét giải quyết. Như vậy, yêu cầu của ông Ngô Quang Chiên đề nghị công nhận quyền sử dụng đất diện tích 344 m² về phía Bắc thửa đất số 397, tờ bản đồ số 2 xã Hải Hưng cho ông Ngô Văn Hình là có căn cứ để chấp nhận.

[4] Xác định di sản thừa kế của cụ Ngô Văn Tiện và cụ Mai Thị Nhã: Năm 1987 cụ Tiện chết không để lại di chúc, năm 2012 các đồng thừa kế của cụ Tiện gồm cụ Nhã và 7 người con lập biên bản tặng cho ông Hình một nửa thổ đất phía Bắc 344 m², với nội dung: “Mảnh đất cụ đang ở để cho ông Hình một nửa phía Bắc, còn lại cụ để lại một nửa phía Nam để cụ sử dụng, tùy theo ý của cụ như thế nào thì anh em bàn bạc sau”. Đất của cụ Tiện, cụ Nhã đã được cụ Nhã và các thừa kế của cụ Tiện thống nhất phân chia tài sản chung xong từ ngày 28-7-2012 và có đủ cơ sở xác định phần diện tích đất 344 m² là của vợ chồng ông Hình, bà Tươi. Việc phân chia đã được thực hiện trên thực tế và vợ chồng ông Hình đã nhận đất xây nhà và các công trình sử dụng từ đó cho đến nay; thỏa thuận phân chia không vi phạm quyền lợi của bất cứ thừa kế nào, không ai tranh chấp nên có cơ sở xác định nhà, đất nằm ở phía Bắc thửa đất không còn là di sản thừa kế của cụ Tiện nữa mà đã chuyển thành quyền sử dụng đất hợp pháp của vợ chồng ông Hình. Vì vậy, tài sản là di sản thừa kế của cụ Tiện không còn nên không có cơ sở chấp nhận yêu cầu của ông Hình, bà Mùi cho rằng di sản của cụ Tiện nằm ở nửa thửa đất phía Nam đã hết thời hiệu là không có căn cứ chấp nhận. Các đồng thừa kế của cụ Tiện đã mặc nhiên xác định một nửa thổ đất phía Nam diện tích 344 m² thuộc quyền tài sản của cụ Nhã sử dụng và tùy theo ý cụ quyết định anh em bàn bạc sau. Xác định di sản của cụ Nhã để lại là quyền sử dụng diện tích 344 m² đất về phía Nam thửa số 397, tờ bản đồ số 2 xã Hải Hưng sẽ được chia cho các đồng thừa kế theo quy định của pháp luật. Theo kết quả định giá Thửa đất có giá trị 4.500.000đ/1m².

[5] Về thời điểm mở thừa kế, thời hiệu khởi kiện chia thừa kế di sản của cụ Mai Thị Nhã là ngày 05-3-2014. Quá trình giải quyết vụ án, ông Hình và bà Mùi đề nghị Tòa án áp dụng thời hiệu khởi kiện chia thừa kế. Căn cứ khoản 1 Điều 623 Bộ luật dân sự năm 2015: “Thời hiệu để người thừa kế yêu cầu chia di sản là 30 năm đối với bất động sản...” do đó di sản thừa kế của cụ Nhã còn trong thời hiệu khởi kiện nên vẫn được chia thừa kế cho các đồng thừa kế theo quy định của pháp luật.

[6] Về diện và hàng thừa kế: Cụ Ngô Văn Tiện, sinh năm 1932, chết năm 1987 không để lại di chúc và cụ Mai Thị Nhã (tức Ngô Thị Tiện), sinh năm 1931, chết năm 2014. Quá trình chung sống, cụ Tiện và cụ Nhã sinh được 07 người con gồm: ông Ngô Quang Chiên; bà Ngô Thị Huê; ông Ngô Văn Hoat; bà Ngô Thị Hoa; bà Ngô Thị Dậu; ông Ngô Văn Hình và bà Ngô Thị Mùi. Ngoài ra, hai cụ không có con nuôi, con riêng nào khác. Tuy nhiên di sản thừa kế của cụ Tiện đã được các đồng thừa kế của cụ Tiện định đoạt tặng cho toàn bộ cho ông Hình. Do đó,

di sản thừa kế còn lại chỉ là của cụ Nhã, diện và hàng thừa kế của cụ Nhã gồm có 7 anh chị em: Ông Chiên, ông Hoạt, ông Hình, bà Huê, bà Dậu, bà Hoa và bà Mùi sẽ được chia làm 7 kỷ phần thừa kế bằng nhau.

[7] Xét yêu cầu của nguyên đơn tại phiên tòa đề nghị chia thừa kế một nửa thổ đất phía nam có diện tích 344m^2 là tài sản của cụ Nhã để lại cho 6 kỷ phần thừa kế là ông Chiên, ông Hoạt, bà Hoa, bà Dậu, bà Huê và bà Mùi vì theo biên bản họp gia đình ngày 28-7-2012 cụ Nhã đã tặng cho một nửa thổ đất cho ông Hình rồi nên nay chỉ chia cho 6 anh chị em còn lại chưa được tặng cho. Hội đồng xét xử thấy: Phần diện tích còn lại 344m^2 đất về phía Nam là di sản thừa kế của cụ Mai Thị Nhã nên sẽ được chia đều cho bảy anh chị em gồm ông Chiên, bà Huê, ông Hoạt, bà Dậu, bà Hoa, ông Hình và bà Mùi là 7 kỷ phần thừa kế theo quy định pháp luật. Di sản của cụ Nhã để lại là quyền sử dụng diện tích đất 344m^2 có tổng trị giá 1.548.000.000đ, được chia làm 7 kỷ phần, mỗi kỷ phần tương đương 49m^2 (vì số liệu chia ra bị lẻ) có trị giá 220.500.000đ. Tại phiên tòa: ông Hoạt, bà Huê, bà Dậu, bà Hoa đề nghị tặng cho ông Chiên kỷ phần được hưởng bằng hiện vật; ông Chiên đề nghị nhận kỷ phần thừa kế của mình và 4 kỷ phần được ông Hoạt, bà Huê, bà Dậu, bà Hoa tặng cho bằng hiện vật. Như vậy chia cho ông Ngô Quang Chiên 5 kỷ phần tương đương 246m^2 đất về phía Nam thửa đất số 397, tờ bản đồ số 2 tại xã Hải Hưng. Bà Mùi, ông Hình không nhất trí chia thừa kế tài sản của cụ Nhã đề nghị để lại làm nơi thờ cúng bố mẹ, ông bà, tổ tiên chung của tất cả bảy anh chị em, tuy nhiên nếu phải chia bà Mùi đề nghị sẽ nhận bằng hiện vật và tặng cho ông Hình toàn bộ kỷ phần bà được hưởng và không yêu cầu ông Hình phải thanh toán giá trị, ông Hình nhất trí nhận kỷ phần được bà Mùi tặng cho bằng hiện vật. Xét đề nghị chia tài sản bằng hiện vật của ông Chiên là phù hợp pháp luật và nguyện vọng của ông Hoạt, bà Huê, bà Dậu, bà Hoa tặng cho kỷ phần thừa kế của mình cho ông Chiên, bà Mùi tặng cho kỷ phần thừa kế của mình ông Hình là hoàn toàn tự nguyện, không bị ai ép buộc, không trái pháp luật, không trái đạo đức xã hội nên được chấp nhận. Do đó, chia ông Hình nhận 2 kỷ phần thừa kế tương đương 98m^2 trị giá 441.000.000đ; chia ông Chiên nhận 5 kỷ phần thừa kế tương đương 246m^2 trị giá 1.107.000.000đ. Từ những phân tích trên, xét thấy yêu cầu chia thừa kế của ông Chiên và những người có quyền lợi nghĩa vụ liên quan là ông Hoạt, bà Hoa, bà Dậu, bà Huê đối với di sản của cụ Nhã là 344m^2 đất cho 6 anh em là ông Chiên, ông Hoạt, bà Hoa, bà Dậu, bà Huê, bà Mùi và yêu cầu của ông Hình và bà Mùi không nhất trí chia thừa kế mà đề nghị để lại làm tài sản chung của bảy anh chị em và làm nơi thờ cúng bố mẹ, ông bà, tổ tiên là không có căn cứ để chấp nhận theo quy định tại Điều 649, Điều 650 và Điều 651 Bộ luật dân sự.

[8] Về vị trí chia đất: Hiện trạng thửa đất số 397 của hộ cụ Ngô Thị Tien có phía Đông giáp đường trục xã, do đó, cần chia đất cho các đồng thừa kế theo chiều Đông Tây là phù hợp với hiện trạng thửa đất và các công trình. Các phần được chia đều có lối đi về phía Đông. Do ông Hình đã được công nhận quyền sử dụng 344m^2 đất về phía Bắc thửa, nên chia cho ông Hình thêm 2 kỷ phần thừa kế tương đương 98m^2 ở vị trí tiếp giáp phần đất ông Hình được công nhận, tổng cộng

ông Hình được quyền sử dụng 442 m² đất về phía Bắc thửa đất số 397 và chia cho ông Chiên được quyền sử dụng 246m² đất về phía Nam thửa đất số 397 của hộ cụ Nhã là phù hợp.

[9] Qua những phân tích nêu trên đã cho thấy những kết luận trong bản án sơ thẩm là hoàn toàn phù hợp với những quy định của pháp luật. Tòa án cấp sơ thẩm đã áp dụng đúng các quy định của pháp luật để giải quyết vụ án. Trong quá trình chuẩn bị xét xử và tại phiên tòa phúc thẩm ông Hình, bà Mùi cũng không đưa ra được các chứng cứ và lý lẽ để chứng minh cho yêu cầu kháng cáo của mình. Lý do kháng cáo của ông Hình, bà Mùi là không có căn cứ. Vì vậy yêu cầu kháng cáo của ông Hình, bà Mùi không được chấp nhận cần giữ nguyên quyết định của bản án sơ thẩm.

[10] Án phí dân sự phúc thẩm: Do kháng cáo của ông Ngô Văn Hình và bà Ngô Thị Mùi không được chấp nhận nên ông Hình, bà Mùi phải nộp mỗi người 300.000 (ba trăm nghìn) đồng tiền án phí dân sự phúc thẩm nhưng được đối trừ vào số tiền 300.000 đồng ông Hình, bà Mùi đã nộp tạm ứng án phí dân sự phúc thẩm tại chi cục Thi hành án dân sự huyện Hải Hậu theo các biên lai số 0006258 ngày 01-8-2022, số 0006259 ngày 03-8-2022, ông Hình, bà Mùi đã thi hành xong án phí dân sự phúc thẩm.

[11] Những quyết định khác của bản án sơ thẩm không bị kháng cáo, kháng nghị Hội đồng xét xử không giải quyết, có hiệu lực pháp luật kể từ ngày hết thời hạn kháng cáo, kháng nghị.

Vì các lẽ trên,

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ vào khoản 1 Điều 308 Bộ luật tố tụng dân sự năm 2015. Không chấp nhận kháng cáo của ông Ngô Văn Hình và bà Ngô Thị Mùi. Giữ nguyên án sơ thẩm.

Căn cứ khoản 5 Điều 26; khoản 1 Điều 35, khoản 1 Điều 39; Điều 92; Điều 147; Điều 148; Điều 156; Điều 165; Điều 184; Điều 185 Bộ luật tố tụng dân sự năm 2015; các Điều 611; Điều 612; Điều 613; Điều 623; Điều 649; Điều 650; Điều 651; Điều 660; Điều 688 Bộ luật dân sự năm 2015; Án lệ số 24/2018/AL của Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao thông qua ngày 17 tháng 10 năm 2018; điểm đ khoản 1 Điều 12 và khoản 2, khoản 7 Điều 27 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30-12-2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí, lệ phí Tòa án:

1. Giữ nguyên Quyết định bản án sơ thẩm số 64/2022/DS-ST ngày 22-7-2022 của Tòa án nhân dân huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định.

2. Án phí dân sự phúc thẩm: Buộc ông Ngô Văn Hình, bà Ngô Thị Mùi mỗi người phải nộp 300.000 đồng nhưng được đối trừ vào số tiền tạm ứng án phí đã nộp là 300.000 đồng tại các biên lai thu tiền tạm ứng án phí, lệ phí số 0006258

ngày 01-8-2022, số 0006259 ngày 03-8-2022 của Chi cục Thi hành án dân sự huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định. Ông Hình, bà Mùi đã nộp đủ án phí dân sự phúc thẩm.

Trường hợp bản án được thi hành theo quy định tại Điều 2 Luật Thi hành án dân sự thì người được thi hành án dân sự nguyên đơn, người phải thi hành án dân sự có quyền thỏa thuận thi hành án, quyền yêu cầu thi hành án, tự nguyện thi hành án hoặc bị cưỡng chế thi hành án theo quy định tại các điều 6, 7 và 9 Luật Thi hành án dân sự; thời hiệu thi hành án được thực hiện theo quy định tại điều 30 Luật thi hành án dân sự.

Án phúc thẩm có hiệu lực thi hành ngay sau khi tuyên án.

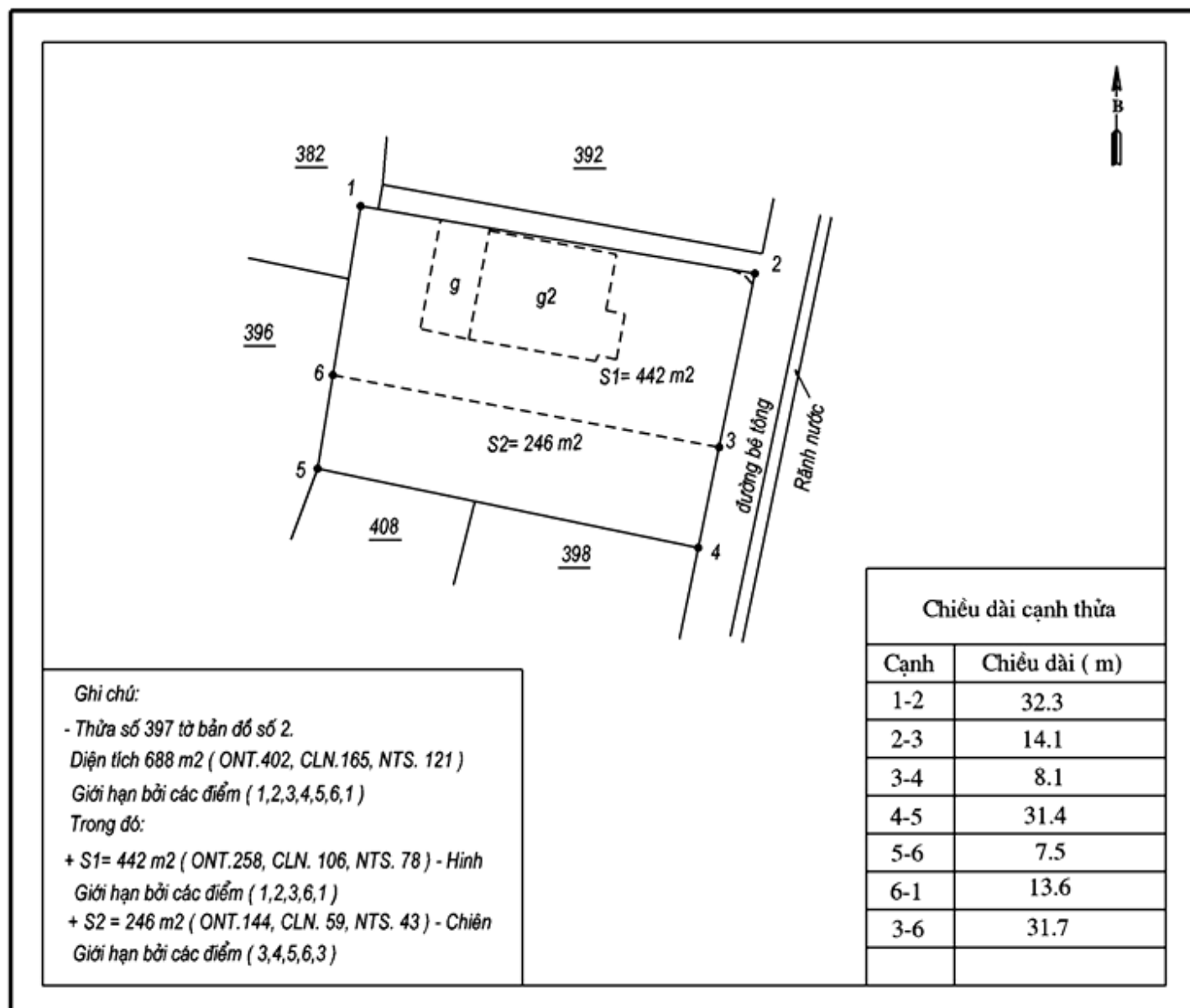
Nơi nhận:

- Đương sự;
- VKSND tỉnh Nam Định;
- VKSND huyện Hải Hậu;
- TAND huyện Hải Hậu;
- Chi cục THADS huyện Hải Hậu;
- Lưu HS, VP.

**TM. HỘI ĐỒNG XÉT XỬ PHÚC THẨM
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN TÒA**

Lại Văn Tùng

SƠ ĐỒ PHÂN CHIA QUYỀN SỬ DỤNG ĐẤT
Theo Bản án dân sự phúc thẩm số 72/2022/DS-PT ngày 18-11-2022
của Tòa án nhân dân tỉnh Nam Định

TM. HỘI ĐỒNG XÉT XỬ PHÚC THẨM
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN TÒA

Lại Văn Tùng

